

УДК 159.99

ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД ПСИХОДІАГНОСТИКИ ДІТЕЙ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВАА. В. Кабанцева¹, К. Г. Селіванова²¹Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»²Харківський національний університет радіоелектронікиE-mail: ¹avk111-111@ukr.net, ²selivanova_kg@ukr.net

The current challenges facing children cause difficulties in psychological balance and damage to mental health. To detect the early signs of psychological violence in school-aged children, a computerized system was developed to assess and monitor their psycho-emotional status. The development optimizes the work of the psychologist, improves the process of psychological diagnosis, and helps to improve the level of assistance.

Вступ. Постійні виклики сучасності, такі як: збройний конфлікт та пов'язані з ним страхи і тривога, соціально-економічні негаразди, популяризація дезінформації, конфлікти в сім'ї та групах однолітків, все це призводить до погіршення психологічної рівноваги та завдавати втрат психічному здоров'ю дітей у вигляді психологічного насильства [1-5]. Тому актуальним завданням сучасної психології та психотерапії є розробка відповідного інтерактивного інструменту психодіагностичного спрямування [3-5].

Основна частина. Задля раннього виявлення ознак психологічного насильства серед дітей шкільного віку на меті стояло розробка комп'ютеризованого комплексу для оцінки їх психоемоційного стану [3-5].

Комп'ютеризований комплекс було розроблено у рамках виконання науково-дослідної роботи за запитом МОЗ України «Розробка технології медико-психологічної реабілітації та соціальної абілітації дітей, які зазнали психологічного насильства» (термін виконання 2020-2022 рр., номер держреєстрації - 0120U101301).

Створений діагностичний комплекс спрямовано на проведення експрес-діагностики емоційного стану дитини. Він представлений двома широковідомими, стандартизованими, надійними психологічними методиками та анкетною: авторська анкета (персональні дані про дитину, її скарги, пережиті психотравматичні події, інше); тест 1 - методика «Дитячий опитувальник неврозів» (ДОН, авт. Колектив Седнев В.В., Збарскін З.Г., Бурцев А.К.) - для діагностики невротичних проявів; тест 2 – методика «Шкала депресії М. Ковач» - для діагностики депресивних ознак. Проведення діагностики за даним комплексом дозволяє у першу чергу, діагностувати «сірість» відповідей респондента, а також виявити негативний настрій і самооцінку, міжособистісні проблеми, порушення поведінки, неефективність у школі, прояви астенії, ангедонії, порушення сну, наявність тривоги й вегетативних розладів.

У головному меню спеціалізованого програмного забезпечення є чотири основні вкладки: «Функції», «Методики», «Додаткові відомості», «Вихід», які складаються з допоміжних функцій для виконання інтерактивного та віддаленого тестування. Також був розроблений зручний інтерфейс для занесення даних учасника тестування, коментарів психолога, результатів автоматизованої діагностики. Приклади зображень інтерфейсу діагностичного комплексу представлено на рис. 1 [1-2].

Під час діагностичної роботи психологу надається можливість вносити свої коментарі у співбесіді на початку проведення тестування. Результати самого тестування зберігаються в окремому файлі й форматі, що зчитуються тільки за допомогою спеціалізованого програмного засобу.

З використанням розробленого інструментарію проведено психологічну діагностику дітей, які зверталися за медико-психологічною допомогою у державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України». У дослідженні взяли участь 48 осіб, у віці від 11 до 16 років. Середній вік складає – 13,2 роки. Гендерний розподіл склав: 54,6% дівчаток і 46,2% хлопців.

За результатами проведеної діагностики встановлено, що 33,6 % респондентів мали порушення поведінки; 29,4 % - зниження настрою; 24,2 % - порушення сну; 25,2% - астенія; 15,6% - тривога. За рівнями результати представлено у табл. 1.

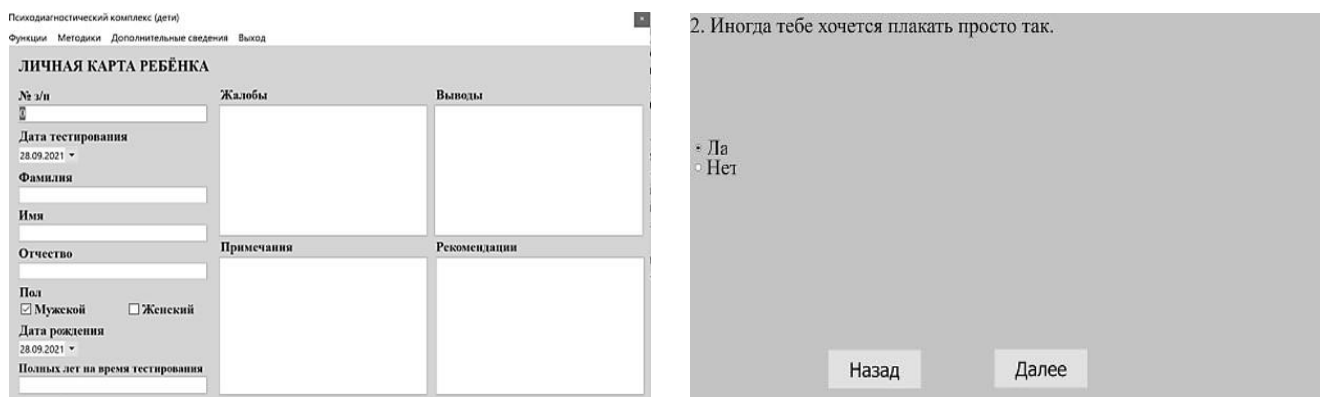

Рис. 1. Приклади зображення інтерфейсу психодіагностичного комплексу

Таблиця 1. – Ознаки невротичних проявів серед дітей

Показник	Високий рівень	Середній рівень
Порушення поведінки	21 %	12,6 %
Порушення сну	21 %	4,2 %
Астенія	16,8 %	8,4 %
Вегетативні розлади	8,4 %	19,2 %
Тривога	7,2 %	8,4 %
Депресія	8,4 %	21 %

За результатами діагностики 33,6 % респондентам (16 осіб) рекомендована поглиблена діагностика для уточнення актуальних психологічних проблем дітей.

Висновки. Розроблений інструмент оцінки психоемоційного стану із використанням інтерактивного методу надав ефективний результат об'єктивного виявлення категорії осіб, які зазнали психологічного насильства та мали психоемоційний дисбаланс.

Перспективами подальших розробок є створення комп'ютеризованого комплексу для поглибленої діагностики осіб, які зазнали психологічного насильства, зокрема конкретизація причин виникнення тривожності, уточнення варіацій агресивності, виявлення суїцидальних ризиків.

Перелік посилань:

1. Кабанцева А. В. Информатизация процесса психодиагностики / А. В. Кабанцева, К. Г. Селиванова // Інформаційні системи та технології в медицині: зб. наук. пр. II Міжн. наук.-прак. конф. (ISM-2019). – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харків. Авіа. Ін.-т», 2019. – С. 41-43.

2. Кабанцева А. В., Селіванова К. Г. Методологічні підходи до сучасних інформаційних технологій оцінки психічного здоров'я : дис. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. МЄ Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2020.

3. Панченко О. А., Кабанцева А. В., Сімоненко О. Б. Нові організаційні підходи до медико-психологічної допомоги дітям в умовах антитерористичної операції //Вісник Харківського національного педагогічного університету імені ГС Сковороди. Психологія. – 2017. – №. 55. – С. 192-202.

4. Кабанцева А. В. Дитина у турбулентному часі / А. В. Кабанцева, Д. О. Костін // The 9th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (May 13-15, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. 1142 p. – С. 543-549.

5. Кабанцева А. В. Колаборація психологів, лікарів, педагогів у роботі з дітьми, які мають емоційні порушення //Теорія та практика сучасної психології.-Запоріжжя.-2019.-Вип. – 2017. – Т. 1. – С. 134-138.